

DĚDICTVÍ POLDINY HUTĚ V Kladně

INDUSTRIAL HERITAGE OF NORTH DISTRICT IRONWORKS IN Kladno

Ing. arch. Edita Cestrová

ABSTRAKT

Poldina huť na Kladně kdysi patřila mezi jeden z velkých hutních závodů Československa, její jedinečnost byla díky orientaci na výrobu ušlechtilých ocelí. Byla založena roku 1889 Carlem Wittgensteinem, aby zaplnila mezeru na trhu v nástrojových ocelích na jemnou mechaniku, kosy, pilníky atd. Úspěchem byla především kvalita výrobků a rychlý technický rozvoj. Díky specializovanému zaměření se stala potřebnou a významnou. Během historických období se různě rychle rozvíjela, modernizovala a rozšiřovala svoji rozlohu. Dnes se jedná o plochu brownfieldu, podléhající již řadu let neplánovaným i plánovaným demolicím. Odstraňovány jsou nejen industriální objekty z různých etap výstavby, ale i technologická zařízení. Tento příspěvek se zabývá stručným průřezem historie Poldiny huti v oblasti výstavby a investic s poukázáním na cenné objekty industriálního dědictví.

Klíčová slova: Industriální dědictví, železářny, Huť Poldi, konverze, územní plánování

ABSTRACT

Poldi Ironworks in Kladno once belonged to one of the great metallurgical plants of Czechoslovakia, its uniqueness was due to its orientation in the production of stainless steel. It was founded in 1889 by Carl Wittgenstein to fill the market gap in tool steels for fine mechanics, scissors, files and other. The success was mainly the quality of products and rapid technical development. Thanks to a specialized focus it has become necessary and important. During the historical period, it developed, modernized and expanded its area. Today it is a brownfield area, subject to unplanned and planned demolitions for many years. Removed are not only industrial buildings from different stages of construction, but also technological facilities. This paper deals with a brief cross-section of the history of Poldi Ironworks in the field of construction and investment, pointing to valuable industrial heritage sites.

Key words: Industrial heritage, ironworks, Poldi, conversion, urban planning

1 ÚVOD

Město Kladno se nachází cca 25 km severozápadně od Prahy. Je největším městem Středočeského kraje s přibližně 69 tisíci obyvateli. Od poloviny 19. století se stalo důležitou průmyslovou oblastí díky těžbě uhlí a výrobě železa. S novými pracovními příležitostmi v oblastech hornictví a hutnictví došlo k rychlému nárůstu počtu obyvatel a s tím spojenému náhlému růstu města. Železářské hutě vznikly na Kladensku především po nalezení bohatých ložisek železné rudy a dobývání koksovateľného uhlí. [2]

2 OBDOBÍ RAKOUSKO – UHERSKÉ MONARCHIE 1889–1918

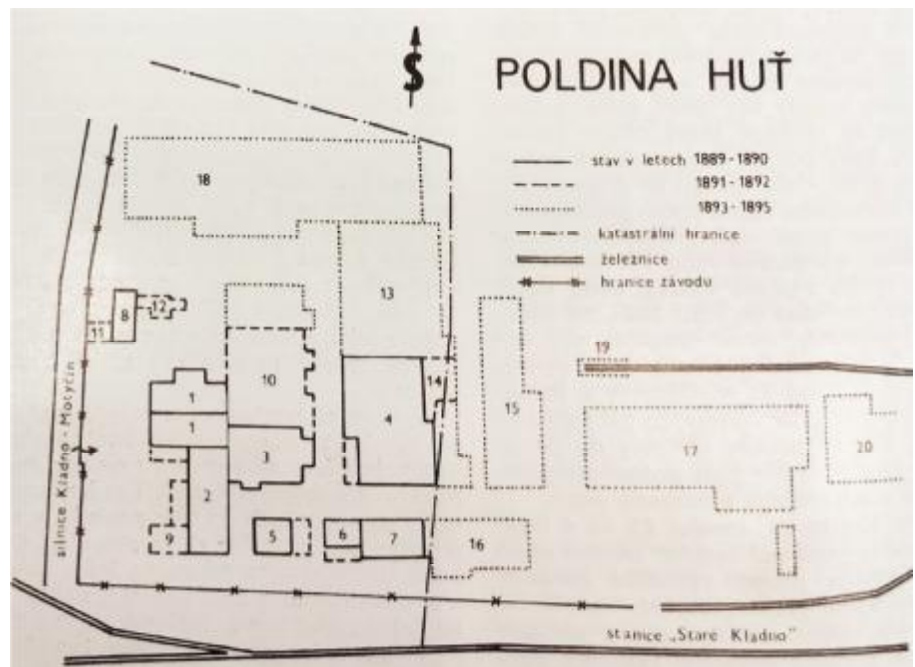
Hlavním důvodem pro založení Poldiny hutě byla narůstající poptávka po kvalitních nástrojových ocelích. Roku 1889 se podnikavý Carl Wittgenstein, v té době ředitel Pražské železářské společnosti, rozhodl vybudovat pro tuto zvýšenou potřebu oceli speciální ocelárnu. Jméno bylo zvoleno na počest jeho manželky Leopoldiny POLDI – HUTTE, a to i přesto, že nebyl jediným zakladatelem, spolu s ním se o založení podílelo jeho šest blízkých přátel. Kladno bylo pro tuto ocelárnu zvoleno hned z několika důvodů: sousedství Vojtěšské huti, zajišťující kompletní surovinovou základnu, blízkost kladenského uhlí pro první generátory a napojení na stávající železniční síť. [1]

Dle původních plánů byla v Poldině huti postavena ocelárna s výrobnou kelímků, cementační pece, kovárna s válcovnou, obráběcí dílna, energetická zařízení a kancelářská budova. Hned v roce 1890 bylo rozhodnuto přeměnit hut' na akciovou společnost, většinou část akcií si ponechal Wittgenstein a zbytek byl rozdělen mezi jeho společníky. Hut' byla tvořena propojeným komplexem budov jednoduché architektury převážně z hrázdného zdiva. Roku 1891 byla vybudována první martinská pec s duplexním pochodem výroby kelímkové oceli s obsahem 5 t, která byla až roku 1895 rozšířena o druhou martinskou pec, třetí pec přibyla roku 1898 s obsahem 25 t. Rozsáhlejší investicí byla výstavba válcovny označené W1 a později hrubé válcovny W2, která byla poháněna parním strojem o výkonu 370 kW. Hut' se se zvyšující poptávkou rozrůstala po investiční stránce, byla postavena elektrická centrála, mechanické dílny, laboratoře a kanceláře.

Sortiment Poldiny hutě zahrnoval především nástrojové uhlíkové oceli, pružinové uhlíkové oceli, legované oceli a hlavňovou ocel. Po roce 1891 se začala válcovat ocel s žebrem a drážkou pro železnice a další speciální profily. Hut' měla již od počátku promyšlenou obchodní organizaci i s propagací. Roku 1893 byla pro ochranu výrobků hutě patentována ochranná známka s profilem ženské hlavy s hvězdicí nad hlavou symbolizující vývoz do pěti kontinentů.

Popis objektů

1. Továrna na kelímky se sušárnou
2. Cementační pece
3. Odlévárny
4. Válcovna s kovárnou
5. Generátory
6. Dílna
7. Kotelna
8. Kancelář
9. Martinská ocelárna
10. Rozšíření slévárny
11. Laboratoř
12. Byt ředitele
13. Sklad oceli
14. Stará pérovna
15. Nová pérovna
16. Rozšíření kotelny
17. Hrubá kovárna
18. Blokovaná Válcovna
19. Nákladíště
20. Lisovna a obrobna stěel

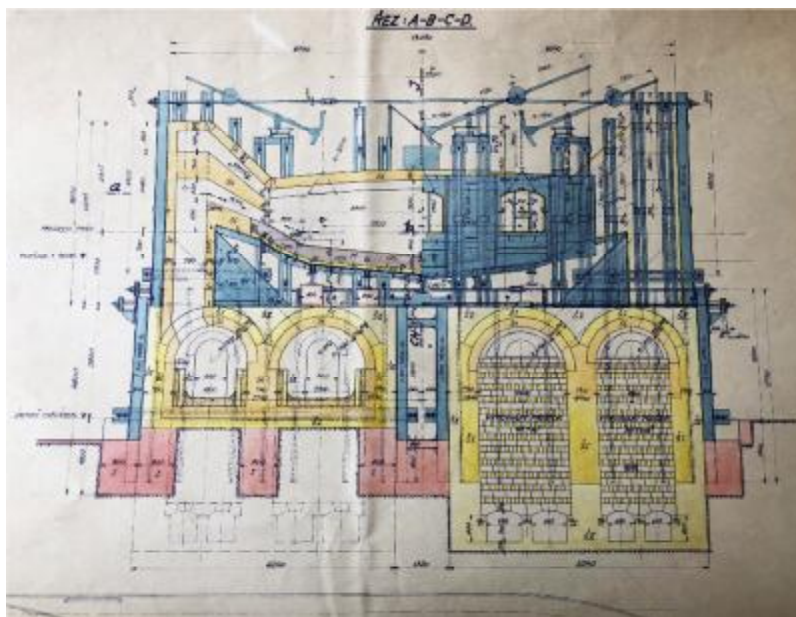
Obr. 1 Situační plán Poldiny hutě s popisem, 1889–1895,

Zdroj: KLÍMA, Karel, Ladislav BAREŠ, Miroslav JUNGR, Jiří KOVAŘÍK, Petr MENCL, Jaroslava PETRMANNOVÁ, Rudolf UXA a Josef VÁCHAL. *100 let POLDI*. Kladno: POLDI - SONP, 1989.

V období mezi lety 1900–1918 se huť začala svojí velikostí měnit v koncern, který zasahoval do různých koutů monarchie. Vytvářely se vazby a svazky k ovládnutí jiných společností a bankovních kapitálů. Roku 1903 byla postavena nová kotelna s 16 parními kotli a přestavěna obrobna střel. Nastávaly další snahy o rozšíření výroby oceli, zvýšení kvality a produktivity. Tak byla roku 1907 zahájena výstavba elektroocelárny, kam byla instalována nově zakoupená Kjellinova indukční pec o obsahu 4,5 t pro duplexní pochod s tekutou vsázkou z martinské pece. Postupně docházelo k modernizaci laboratoří a dostavbě administrativních budov. Významným objektem byla bloková válcovna W3, uvedená do provozu roku 1915 pro válcování sochorů a kruhové i ploché oceli. Pec v elektroocelárně byla doplněna o Frickovu indukční pec o obsahu 15 t, ta se od pece Kjellinové lišila uspořádáním cívek transformátoru. Z další výstavby lze upozornit na první zápusťkovou kovárnu, pro výrobu výkovků zalomených leteckých hřídelí a halu pérovny. Za období 1. světové války Poldina huť přibližně zdvojnásobila svoji rozlohu i kapacity. Nové objekty provozů měly již ocelové konstrukce nebo byly řešeny železobetonem. [4]

3 OBDOBÍ ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY 1918–1938

V období ČSR byla Poldina huť jedním z nejvýznamnějších hutních podniků se specializovaným zaměřením, díky kterému se stala monopolním výrobcem ušlechtilých ocelí. Pro investice nastala příznivá doba. Potřebnou byla především výstavba objektů pro finální úpravy, zušlechťování ocelí a skladových prostor. Roku 1920 byla vystavěna čistírna ingotů, žíhárny, budova tyčové oceli a kalírna k válcování za studena. Další nové provozny byly umísťovány do stávajících již nevyužívaných prostorů např. po obrobkách a lisovnách střel. Nový vzhled dostaly především vstupní části Poldiny hutě, kde byla dokončena stavba vrátnice a budova ředitelství. Po roce 1924 došlo k modernizaci mnoha základních provozů. Za zmínku stojí výstavba elektrické pece systému Héroult-Fait o obsahu 5 t, Siemens-Martinské pece o obsahu 5 t a druhé Kjellinovy indukční pece o obsahu 5 t. Následovala stavba velké zápusťkové kovárny s jednočinnými buchary, padacím vzduchovým bucharem a parohydraulickými a vřetenovými lisy, stavba haly mořírny a velké žíhárny. Významnou byla dílna pro výrobu tvrdokovu Poldi Diadur v prostorách výzkumného ústavu u správcovské budovy. Stavební zásahy v období desetiletí od roku 1919 nijak významně neovlivnily prostor a celkový vzhled hutí.

Obr. 2 Martinská pec, 1932

Zdroj: NTM Praha, NAD 825 Sběrka Poldi Kladno

Výraznější investice do rozšíření podniku se konaly mezi lety 1935–1938 s rostoucím vývojem zbrojnictví. Tyto investice ovlivnily a změnilly rozlohu a výrobní kapacitu závodu. Celá řada původně dřevěných budov byla nahrazena za ocelové či betonové konstrukce. Byla vystavěna nová válcovací trať a přebudována ocelárna na výrobu antikoročních, kyselinovzdorných a žáruvzdorných ocelí, kde byla nainstalována oblouková pec Fiat. K pecím přibyla vysokofrekvenční pec A.E.G. o dvou kelímcích obsahu 5 t a 1 t, jednalo se o pec složenou z induktoru a kelímku. Některé zrušené s-m pece se začaly nahrazovat novými. Rozsáhlou rekonstrukcí prošlo technologické vybavení zápusťkové kovárny, které přispělo k modernizaci provozu a dostavbě druhé zápusťkové kovárny pro těžké hřídele. Rozloha závodu byla zvětšena o prostory expedice a skladů. Koncem třicátých let byl vybudován vlastní vodovod pro zásobování závodu s úpravnou v Podmoráni na Vltavě. [4]

4 OBDOBÍ NACISTICKÉ OKUPACE 1939–1945

Poldina huť byla pro říšskou ekonomiku mimořádně významná z hlediska zbrojní výroby, proto se jí dotkly mnohé změny spojené s okupací. Roku 1939 byl zpracován investiční program pro modernizace vybraných částí závodu a rozšíření oblasti energetiky. Realizované investice sloužily především válečným účelům, z nichž nejvýznamnější byla stavba nové ocelárny, sloužící k výrobě konstrukčních ocelí pro letectvo. Do této doby měla Poldina huť podmínky pouze pro výrobu ocelí nástrojových. Pro ocel konstrukční byla potřeba obloukových pecí, ta zde byla pouze jedna, o obsahu 6 t. Stavba nové ocelárny začala roku 1941 na severním okraji hutě, umístěním předznamenala další rozvoj závodu. Dokončena byla roku 1942. Pro potřebu ocelárny byly vybudovány nové turbíny v elektrárně, nový vodojem a plynárna s pěti generátory. Technologií ocelárny byly dvě martinské pece systému Maerz o obsahu 25 t a oblouková pec Siemens Halske o obsahu 25 t. Na tuto akci navázala výstavba blokovny (trať W6) dokončená roku 1943. Následovaly investice do modernizace kováren doplněné o zařízení pro válcování puškových hlavni. Rozšíření pérovny o oddělení pro výrobu pružin k leteckým ventilům. Roku 1943 nahradila volný prostor mezi ocelárnou a válcovnou nová železobetonová hala mechanických dílen sloužící pro výrobu pancéřových koreb tanků a obrněných vozidel. Velká část investic připadla na modernizaci stávajícího vybavení. Na konci okupace se pracovalo na výstavbě nové elektrárny o dvou turbogenerátorech. Pro rostoucí potřebu uhlí zakoupila Poldina huť doly Prago I.-II. V Dubí a vybuodovala k nim lanovou dráhu pro dopravu k elektrárně. Za období okupace došlo k téměř zdvojnásobení rozlohy i kapacity závodu. [4]

5 OBDOBÍ NÁRODNÍ SPRÁVY 1945–1989

5.1 I. ETAPA – OBNOVA

Roku 1945 přešla Poldina huť do rukou Revoluční závodní rady, která dále předala řízení Národnímu závodnímu výboru. Toto vedení zabezpečovalo jak organizaci výroby, tak i celkový chod hutí. V červnu po vyhlášení národní správy vzniklo nové organizační členění závodu na šest oborů a to: hutnictví, mechanické obrábění, energetika, výstavba a udržování, technická organizace a administrativa. Zahájení plynulého provozu po osvobození nebylo jednoduché z důvodu nedostatku pracovních sil. V březnu roku 1946 byl vytvořen Národní podnik SPOJENÉ OCELÁRNY, jehož sídlem bylo právě Kladno a převzal majetkovou podstatu Poldiny hutě. Dalšími závody v koncernu Spojených oceláren byly Závody Chomutov, Čeňkovské závody na železné a ocelové zboží, Ajax Praha, Pražská pilníkárna, Účastninařské železiarské a oceliarské závody Prakovce, obchodní síť Poldi a Forda Poldi v Rumunsku. Huť Koněv, bývalé železářny Pražské železářské společnosti v Kladně,

vstoupila do nového podniku, jako závod velmi zaostalý a zatížený následky války. Spojené ocelárny obsahovaly mnohem širší základ s více než 30 závody v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, pro představu vyjmenovány např. závody: Válcovny Mannesmannových trub, Ocelářský průmysl a.s. se sídlem v Mostě, Teplické železárny, továrna na lopaty s.r.o., Škodovy závody Plzeň závod v Hrádku u Rokycan ad. [5]

Znárodnění hutního průmyslu mělo za následek rozsáhlé změny v celém československém hutnictví. Především sloučení obou kladenských hutí, kde vznikaly obavy ze spojení dvou odlišných technologií a rozdílných výrobních sortimentů, jednoho specializovaného na výrobu ušlechtilých ocelí a druhého vyrábějícího stavební a komerční oceli. Zájmy samostatných závodů však musely ustoupit celostátním.

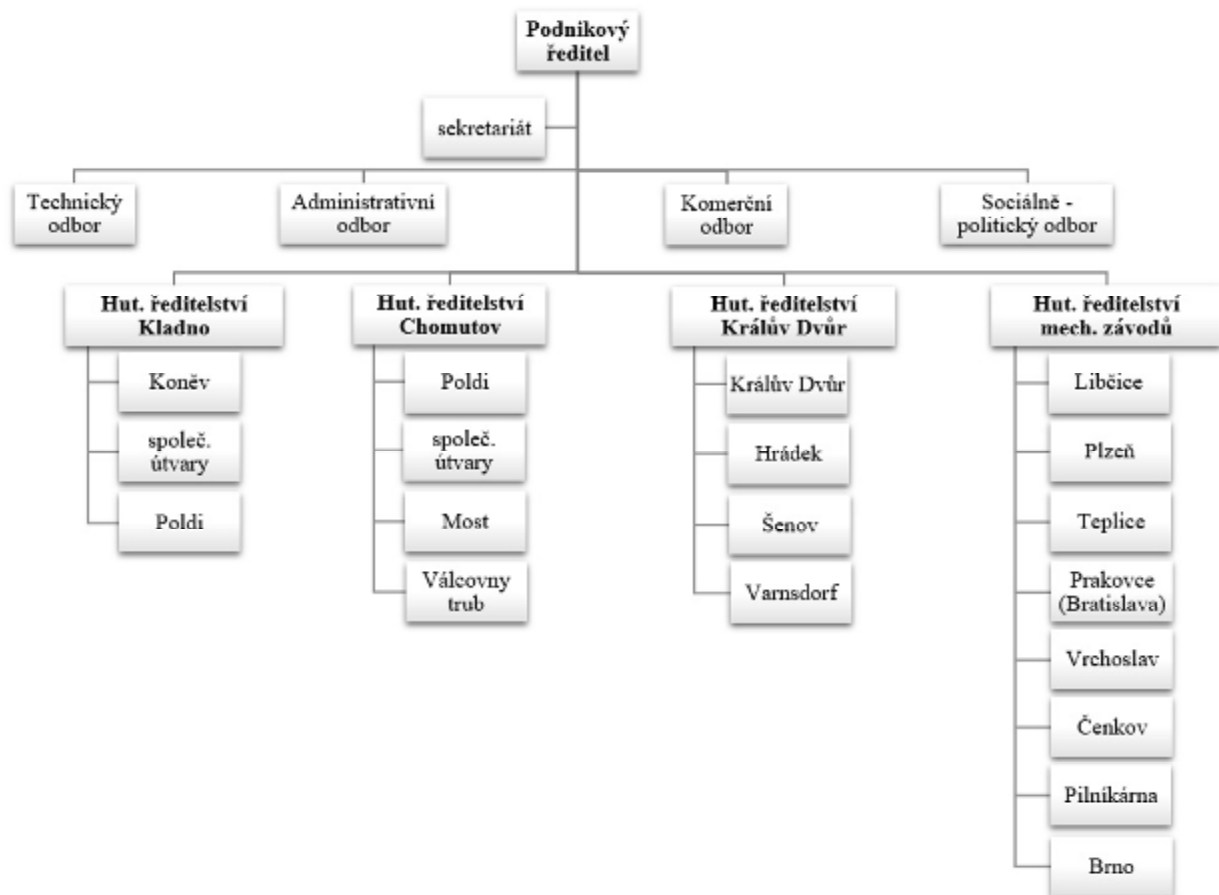

Obr. 3 Situační plán hutě Poldi a Koněv, 1975

Zdroj: archiv Jan Jilma

Spojené ocelárny pracovaly na poválečné obnově dvouletým hospodářským plánem, další etapy pětiletok se soustředily na urychlenou industrializaci Československa, zvyšování výroby, investic a sociální rozvoj doplněný soutěžením. Zásadním byla výroba neušlechtilých ocelí výrobním programem huti Koněv, a tak výroba ušlechtilých ocelí Poldi musela poustoupit.

Roku 1947 byly přerušeny některé vazby bývalých koncernů a akciových společností a vznikly 4 hutní ředitelství a to Kladno (hut' Poldi a Koněv), Chomutov (Poldi Chomutov, Ocelárny Most a Válcovny trub Chomutov), Králův Dvůr (Železářny Králův Dvůr, Hrádek u Rokycan, Šenov a Varnsdorf) a mechanické závody (závod v Libčicích, Teplicích, Plzni, Čenkově, Vrchoslavi, Brně, pilníkářnu v Praze a býv. Kovárny Poldi v Prakovicích). Organizační struktura se následně upravovala v souladu s tendencí centralizovat na výrobní skupinu Kladno a pět pobočných závodů v Chomutově, Hrádku, Čenkově, Chrudimi a Šumperku. Pro Poldinu hut' bylo velmi nevýhodné přerušení výrobních vazeb s Poldi Chomutov, dvou úzce technologicky spjatých závodů, které na sobě byly v jisté míře závislé významnou výrobou Diadur.

Obr. 4 Organizační schéma národního podniku Spojených oceláren, 1947

Zdroj: archiv autora

Po vzniku národního podniku nebyly vhodné podmínky pro rozsáhlejší investiční činnost, a tak byly dokončovány stavby rozestavěné před rokem 1945. Také vznikly nové investice sloučením obou kladenských hutí především z důvodu energetického. Roku 1947 bylo zmechanizováno vsázení do všech tří martinských pecí, do jemné válcovny instalovány převaděče a do kovárny instalován hydraulický lis. V následující pětiletce 1949–1953 docházelo k investicím do hutí Koněv, v souvislosti s propojením podniku byl do Poldi zaveden rozvod koksárenského plynu. Jedinou akcí ve válcovnách Poldi bylo přesunutí soustružny válců do prodloužené haly Válcovny 1. Další investice šly do strojního vybavení zápusťkových kováren. Roku 1955 byla postavena třetí koksovací baterie při dostavbě koksovny, která pokryla nejen potřebu vysokých pecí, ale umožnila i zásobování obyvatel města Kladna.

V 1. pol. 50. let tvořily národní podnik Spojené ocelárny už jen dvě kladenské hutě. Pro hutě byly organizačně zřízeny výrobní oblasti, které měly zlepšit sledování výroby a její návaznosti. Během období až do 70. let často docházelo k strukturálním změnám v organizaci řízení. Výstavba v letech 1956–1960 obnášela rozsáhlou investiční činnost s rovnoměrnějším rozložením mezi hutě Poldi a Koněv. Znovu se objevila rostoucí potřeba po ušlechtilých ocelích. Nejvýznamnější akcí druhé pětiletky bylo jednou takové rozšíření ocelárny 2 i s novými tratěmi válcoven, které zajistilo plynulé odlévání oceli. Roku 1960 byly na ocelárně dokončeny dvě obloukové pece o obsahu 30 t, čtvrtá martinská pec o obsahu 30 t, odlévárna a haly pro licí soupravy sloužící k odlévání na vozech. Dalšími významnými investicemi byly stavby válcovny 6 a blokovny (označované jako válcovna 7) na sever od stávající válcovny 1. vybudování nového komplexu válcoven souviselo s nutností zvýšení energetických nároků a výstavbou úpraven a pomocných provozů např. výpravny, skladu polotovarů, soustružny válců, prohlížecího oddělení a hal čistíren polotovarů.

Během let 1961–1965 došla k mírnému poklesu (oproti předchozí pětiletce) investiční činnosti. Byly dokončovány rozsáhlejší celky z předchozího období, nahrazováno stávající zařízení a rozšiřovány energetické zdroje. Roku 1962 byla vybudována vakuová oblouková pec s odstavnou elektrodou a pec pro elektrostruskové přetavování s odstavnou elektrodou. Tyto pece byly vznikem modernější technologie a základem pro výrobu špičkových ocelí a slitin. Modernizace se také týkala volných kováren, kde došlo k doplnění strojních zařízení. Koncem této pětiletky se začaly plánovat první studie zabývající se dlouhodobým rozvojem podniku. Tyto studie mělo na starosti vzniklé Generální řešení rozvoje SONP Kladno. Hlavními koncepcemi ve výhledové studii bylo: koncentrování špičkových slitin a ocelí v huti Poldi a pro ušlechtilé legované oceli vytvořit nové provozy na Dříní, zrušit zastaralé koněvské provozy, místo železné rudy odebírat jakostní surové železo a další. Studie byla roku 1965 odsouhlasena ministerstvem hutního průmyslu. [4]

V následujících letech 1966–1970 pokračovalo úsilí o vytvoření předpokladů pro zvýšení kvality a kvantity ve Spojených ocelárnách. Výhledová studie z předchozích let byla nadále upravována a měněna, nakonec byla odsouhlasena pouze jedna etapa týkající se zvětšení kapacity elektroocelárny obloukovými pecemi o vyšším obsahu a doplněním zařízení plynulého odlévání oceli. Roku 1967 byla postupně zastavena skupina tří martinských šestitunových pecí a dvou indukčních pecí Kjellin, které byly po 60letém provozu opotřebované. Na jejich místě byla postavena 20 t oblouková pec s odlévárnou doplněná o řadu technických zdokonalení. [6] Mezi další nová zařízení patřila technologie pro frézování ingotů za studena, technologie plynulého odlévání oceli a instalování rychloběžného lisu. [4]

Obr. 5 Hut' Poldi, 1966

Zdroj: KLÍMA, Karel, Ladislav BAREŠ, Miroslav JUNGR, Jiří KOVAŘÍK, Petr MENCL, Jaroslava PETRMANNOVÁ, Rudolf UXA a Josef VÁCHAL. *100 let POLDI*. Kladno: POLDI - SONP, 1989.

5.2 II. ETAPA – ROZSÁHLÁ VÝSTAVBA A MODERNIZACE

V historii Poldi jsou 70. léta velmi významná. Pro kvalitu a růst hlavních odvětví národního hospodářství bylo nutné zvýšení výroby ušlechtilých ocelí, došlo tedy k rozsáhlé výstavbě a modernizaci podniku. Roku 1977 byl změněn název podniku na POLDI – Spojené ocelárny, národní podnik Kladno, souběžně s tím proběhly změny i v organizační struktuře. [5]

V květnu 1971 došlo ke schválení výstavby nového ocelářského závodu na Dříně. Během let 1971–1975 byla zahájena přeměna nedotčené plochy u obce Dříně ve staveniště budoucího nového hutního závodu. Stavbu zajišťovala Konstruktiva Praha s dodávkou technologické části od Vítkovic, železáren a strojírny Klementa Gottwalda, z Ostravy. Začalo se roku 1973 montovaným skeletem pětiodní haly elektroocelárny, následovala stavba sochorové válcovny a středojemné válcovny. Souběžně byly budovány inženýrské sítě a energomost mezi starým a novým závodem. Provoz elektroocelárny byl zahájen roku 1975, o rok později byla doplněna druhá oblouková pec. V huti Poldi došlo k rekonstrukci ocelárny 1 a investicím do vybavení volných kováren – osazení horizontálního rychlokovacího stroje. Významná byla také stavba vysokotlakého plynovodu, čistírny odpadních vod a kolejové a bezkolejové dopravy. [4] Postupně bylo dbáno na zlepšování pracovního a životního prostředí a modernizaci ve výzkumné a zkušební oblasti. V huti Koněv byla ukončena výroba v Thomasových konvektorech a výroba vysokopecní. [7]

Výstavba v období let 1976–1980 byla ještě rozsáhlejší, týkající se další etapy výstavby na Dříně a modernizaci v Poldi zajišťující výrobu korozivzdorných ocelí pro jadernou energetiku. Na Dříně začala realizace blokové a sochorové válcovny (dokončeno 1984) se třemi dvoukomorovými hlubinnými pecemi pro ohřev ingotů, jedné krokové pece pro ohřev kontisliťků a blokové stolice. Na trať navazovala úpravna výrobků se zařízením na rovnání, broušení a dělení za studena a další objekty jako např. velín, olejová a vodní hospodářství, soustružna válců a haly údržby, šatny, umývárny a správní budovy. Souběžně s novou výstavbou probíhaly investice do rekonstrukcí v hutích Poldi i Koněv. Byla zastavena Frickova pec a místo ní sestavena oblouková pec o obsahu 20 t. Pro úpravu na jadernou energetiku byla upravena blokovna válcovny 1.

Pětiletý plán mezi lety 1981–1985 zasahoval mimo další investice do zlepšení výroby také do sféry sociální. Hlavní akcí byla dostavba 2. etapy středojemné válcovny a jejích doplňujících objektů. Jednalo se o pětiodní halu o rozměrech délky 573 m a šířky 125 m o ploše 81 515 m². Uvnitř byla členěna na úsek mechanizace a přísunu materiálu, ohřevu, válcování, vychlazování, dělicí, svazovacích linek, příčnou dopravu, úpravnu a expedici. V Poldi pokračovala modernizace jednotlivých provozů např. v ocelárně 2 a vznik nových objektů pro výrobu chirurgických nástrojů, implantátů a termosond. [4]

Obr. 6 Středojemná válcovna a sochorovna Dříně, 1985

Zdroj: archiv Václav Kruliš

6 PO ROCE 1989

Po roce 1989, kdy se změnila majetková poměry státního podniku, byly pozemky prodány v přímém prodeji soukromým subjektům a komunikace přešly do vlastnictví města Kladna. Podnik byl rozdělen na mnoho částí. Část huti Koněv byla v chátrajícím stavu již od roku 1976 po zastavení vysokých pecí. Na pozemcích zůstala bez zhodnocení ekologická zátěž. [3] Část huti Poldi byla zastavena v roce 2016 po finanční a personální krizi. Výroba poté fungovala v pár samostatných halách – v ocelárně 1. a hale kovacího lisu pod společností Rucarto Limited, v bývalé hale mechaniky pro výrobu klikových hřídelí a v sochorově válcovně ve Dříně pod společností Třinecké železárny. [8] Zbytek areálu se stal útočištěm hledačů kovů a postupně byl rozebrán. V současnosti je již mnoho objektů demontováno, mezi prvními se vytratil haly z ocelových konstrukcí, které se dařilo dobře rozebrat a v podobě kovového odpadu zpeněžit. Nyní přišly na řadu objekty kombinovaných konstrukcí, jejichž bourání je složitější a likvidace suti komplikovanější. Na demontáži, likvidaci a odstranění ekologické zátěže pracuje společnost Cannoneer. Lze nalézt na webových portálech videa z ostřelování ocelových i vyzděných komínů huti.

7 ZÁVĚR

Rozlehlé území hutí je v současné době silně denaturalizované dlouholetou průmyslovou činností a mnoho pozemků je kontaminováno ekologickými zátěžemi a skládkami komunálního odpadu. Probíhající strategická restrukturalizace se snaží připravit území pro vznik nové průmyslové a administrativní zóny. Pár objektů dokládajících éru slávy Poldiny hutě zůstalo nadále zanecháno a snad přečká i do budoucna. Město Kladno se snaží najít cesty k řešení a zanedbané prostředí vytvářející nebezpečné a znečištěné místo znovu přeměnit na funkční plochu. Jedinečnost a genius loci dochovaným objektům nelze odepřít. Nyní vyčkávají na ocenění své unikátnosti a těší se novému životu. Mezi dochovanými objekty jsou generátorové stanice “Dvojhalí“ (A), ústřední laboratoře se zkušební a vývojovým poloprovozem (B), žhárna s plechárnou (C), segmentová hala nitridace (D) a železobetonová hala skladu údržbářských dílen (E).

Obr. 7 Dochované objekty z éry hutě Poldi, 2018

Zdroj: archiv autora

Text byl podpořen grantem Studentské grantové soutěže ČVUT č. SGS18/026/OHK1/1T/11.

Použitá literatura

- [1] [AUTOŘI LUKÁŠ BERAN .. ET AL.]. *Industriální topografie: průmyslová architektura a technické stavby*. V Praze: ČVUT, Výzkumné centrum průmyslového dědictví Fakulty architektury, 2013. ISBN 978-800-1053-966,s.112-113.
- [2] JOSIF, Jan, Ivo KRULIŠ, František ZVONAŘ, Alois PĚNIČKA a Jan KORECKÝ. *Sto let kladenských železáren: Příspěvek k dějinám českého železářství a k dějinám dělnického hnutí na Kladensku v letech 1854 - 1957*. Praha: Práce, 1959.
- [3] *Kladno - Koněv, a.s.* [online]. [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <http://kladno-konev.blogspot.com/>
- [4] KLÍMA, Karel, Ladislav BAREŠ, Miroslav JUNGR, Jiří KOVAŘÍK, Petr MENCL, Jaroslava PETRMANNOVÁ, Rudolf UXA a Josef VÁCHAL. *100 let POLDI*. Kladno: POLDI - SONP, 1989.
- [5] KLÍMA, Karel. *Ve městě ohně a oceli*. Poldi - Spojené ocelárny NP Kladno. Turnov: Severografia, n.p
- [6] KRULIŠ, Ivo a Josef BOCHNÍČEK. *Atlas vysokých pecí kladenských železáren*. Praha: Historia Magistra Vitae, 1971.
- [7] *POLDI - Spojené ocelárny, n. p., Kladno*. POLDI - Spojené ocelárny, n. p., Kladno. Turnov: Severografia, n.p., 1981.
- [8] *Poldina huť* [online]. [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <http://www.industrialnitopografie.cz/karta.php?zaznam=V005987>